

VEGYESEK.

— **Kármán Mór pædagogiai dolgozatai.** Kármán Mór összegyűjtött munkáiból két hatalmas kötet jelent meg. E munkák beható méltatására még visszatérünk, most csak röviden jelezni akarjuk megjelenésöket. Kármán Mór munkái most rendszeres összeállításban kerülnek a nyilvánosság elé, hogy így kialakuljon Kármán munkásságának teljes képe. A két kötet a következő dolgozatokat tartalmazza: *Első kötet*: I. A pædagogia helye a tudományok sorában. II. A pædagogia alapvetése. III. A történeti fejlődés útja. IV. Pszichológiai irányok. V. A nevelés feladatai. VI. Iskolaügyi fejtegetések. VII. Adalékok a gimnáziumi oktatás elméletéhez. (Theoretikumok.) VIII. Dolgozatok a fenséges Királyi Ház egy tagjának nevelése és oktatása tárgyában. *Második kötet*: IX. Népoktatásunk szervezése és újabb törvényhozás szüksége. X. Adatok közép fokú oktatásunk szervezéséhez. XI. A tanárképzés és az egyetemi oktatás.

A két kötet az Eggenberger-féle könyvkereskedésben jelent meg (Hoffmann és Vastagh kiadása) s ára 18 korona. Nincs kétség abban, hogy e két kötetnek helyet kellene foglalnia minden iskola könyvtárában, s ezért melegen ajánljuk a tanárság figyelmébe.

*

— **A szabadoktatás országos szervezete.** Az országos közoktatási Tanács közreadta a kebelében 1907. és 1908-ban folytatott tárgyalások iratait, s ezzel nemcsak igen becses adalékokat nyújtott közoktatásügyünk újabban fejlődő fontos ágának történetéhez, hanem egyúttal az előterjesztésekben és az eszmegazdag föl-szólalásokban rejlő tudásnak és gondolatoknak gazdag tárházát tette hozzáférhetőkké mindazok számára, akik a szabadtanítás iránt érdeklődnek.

A 17 nagy negyedrévét ívre terjedő vaskos kötetből mindennek-előtt ki kell emelnünk dr. *Jancsó Benedek* „Emlékiratát az iskolán kívül eső oktatás országos szervezése tárgyában”. Ez az emlékirat maga 131 lapra terjedő kötet, bámulatos szorgalommal és széleskörű tudással megírt alapos tanulmány, mely kiindulásul fog szolgálni

mindenkinek, aki ezzel a kérdéssel valaha foglalkozni óhajt. E tanulmány először is a történeti előzményekről tájékoztatja az olvasót, azután megismerteti a kérdés jelen állását, s végül alapos vizsgálat alá veszi mindazokat a kérdéseket, melyek az intézmény szervezésénél fölmerülhetnek. A tanulmány rövid bevezetés után, mely a célt jelöli ki, először is a Türr-Iványi-féle felnőttek oktatását ismerteti. Össze gyűjti azután a különböző kulturegyesületi és szociál-pædagogiai törekvéseket. Külön fejezetben szól az University Extension-ról. Talán legérdekesebb része a tanulmánynak az a fejezet, melyben a szociál-demokraták iskolán kívül eső oktatását ismerteti. Ebben oly beható és a részletekre kiterjedő képet nyújt szocialistáink kulturtörekvéseiről, minőt eddig sehol sem olvashattunk. A szabadoktatás szervezésének megállapításánál részletesen szól nemcsak arról, hogyan kellene a szabadoktatást szervezni, hanem arról is, kik legyenek a tanítók, milyen legyen a tanítás módszere, s hogyan lehet a társadalom közreműködését biztosítani. Végül törvényjavaslattervezetet ad dr. Jancsó Benedek, mely a szabadoktatást három tagozatban: alsó, középső és felső tagozatban szervezi.

Ezután következnek azok a kérdések, melyeket gróf Apponyi Albert a szabadoktatás szervezése tárgyában 1908. okt. 14. és 15-én tartott értekezlet elé terjesztett.

Nem kell külön kiemelnünk, mennyire érdekes magának ennek az ankének a jegyzőkönyve, mely az összes felszólalásokat *szó szerint* tartalmazza. Ez a jegyzőkönyv, melyet dr. Bozóky Endre, az orsz. közokt. Tanács titkára szerkesztett, mindenkor értékes dokumentuma lesz kulturtörténetünknek, amennyiben tudományos életünk vezető embereinek felfogását mutatja a szabadoktatásról. A jegyzőkönyv tartalmazza: Alexander Bernát, Antal Gábor, Apponyi Albert gr., Bárczy István, Beke Manó, Beöthy Zsolt, Bernát István, Berzeviczy Albert, Bokor József, Eötvös Loránd br., Fináczy Ernő, Fehér Ipoly, Földes Béla, Gaál Jenő, Gaul Károly, Giesswein Sándor, Geöcze Sarolta, Gyulay Béla, Halász Ferenc, Hegedüs István, Jancsó Benedek, Kármán Mór, Klupathy Jenő, Marczali Henrik, Schneller István, Spitzkó Lajos, Sárói Szabó Lajos, Timon Ákos és Weszely Ödön felszólalásait. Akik e kulturális törekvések iránt érdeklődnek, minden esetre szívesen veszik, hogy a Közoktatási Tanács a minisztérium engedélyével e kötetet kiadta.